

Het 'Heel gewoon, Handen schoon' onderzoek

Door middel van deze nieuwsbrief willen wij u op de hoogte stellen van het verloop van het "Heel gewoon, Handen schoon" project en de eerste voorlopige onderzoeksresultaten.

Tijdens het 'Heel gewoon, Handen schoon' onderzoek is in kaart gebracht in hoeverre de handhygiëne richtlijn op het kinderdagverblijf wordt nageleefd en wat dit voor invloed heeft op het voorkomen van maag/darm- en luchtweginfecties bij kinderen op een kinderdagverblijf. Speciaal hiervoor is een interventiepakket, bestaande uit maatregelen voor het verbeteren van handhygiëne, ontwikkeld en ingevoerd op de deelnemende kinderdagverblijven.

Tijdens een symposium op 9 oktober jl. in Hotel New York te Rotterdam zijn deze resultaten gepresenteerd aan alle aanwezige kinderdagverblijf medewerkers, ouders, GGD-medewerkers en andere genodigden.

Verloop van het project

In totaal hebben 71 kinderdagverblijven in de regio's Rotterdam-Rijnmond, Leiden en Gouda meegedaan aan het onderzoek. De deelnemende kinderdagverblijven zijn willekeurig ingedeeld in 36 interventie en 35 controle kinderdagverblijven. Interventie kinderdagverblijven kregen het pakket met maatregelen in het eerste half jaar (oktober 2011 tot mei 2012). De controle kinderdagverblijven hebben het interventiepakket in het tweede half jaar (mei 2012 tot november 2012) gekregen. Inmiddels hebben dus alle kinderdagverblijven het interventiepakket ontvangen.

Voorafgaande aan dit onderzoek hebben we ons twee vragen gesteld, die we met het 'Heel gewoon, Handen schoon' onderzoek wilden beantwoorden, namelijk:

- Leidt het aanbieden van een pakket aan interventie maatregelen op een kinderdagverblijf tot vaker handen wassen op de juiste momenten, bij zowel pedagogisch medewerkers (PM-ers) als bij de kinderen?*
- Indien het pakket leidt tot meer handhygiëne: heeft dit effect op het aantal maag/darm- en luchtweginfecties bij kinderen die kinderdagverblijven bezoeken?*

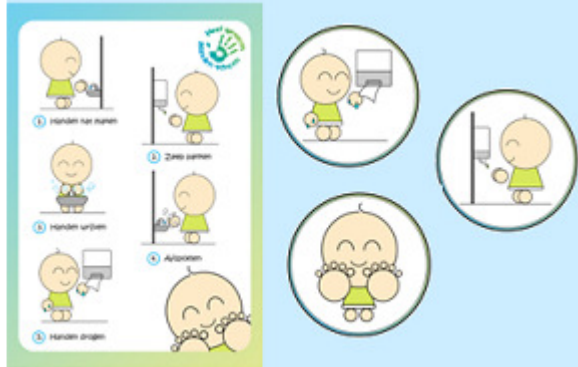
Interventiepakket

Het interventiepakket bestond uit de volgende onderdelen:

Materialen: handdoek-, zeep- en alcoholdispensers, een handcrèmedispenser en navullingen voor de genoemde dispensers.

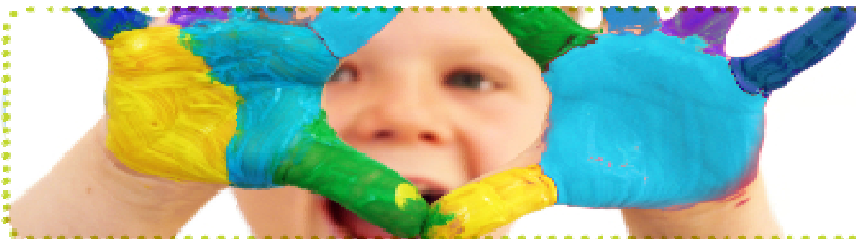
Posters & stickers: Voor pedagogisch medewerkers en voor de kinderen om handen wassen meer onder de aandacht te brengen en te houden.

Trainingen: Ook is er een drietal trainingen gegeven op de kinderdagverblijven: een kennistraining en twee teamtrainingen. Hierin werd aandacht besteed aan de handhygiëne richtlijn en werd er geprobeerd om als team tot concrete oplossingen te komen om handhygiëne op het kinderdagverblijf verder te verbeteren.

Observaties

Om het interventiepakket te evalueren heeft er op alle 71 kinderdagverblijven, tussen oktober 2011 en mei 2012, een viertal observaties plaatsgevonden. Hierbij werd geobserveerd of handhygiëne door zowel PM'ers als kinderen, al dan niet werd toegepast op de momenten die in de richtlijn staan.

Handhygiëne Richtlijn

De momenten van handen wassen die zijn geobserveerd op de kinderdagverblijven, zijn momenten die staan in de handhygiëne richtlijn, ontwikkeld door het LCHV (Landelijk Centrum voor Hygiëne en Veiligheid). Volgens deze richtlijn moeten de handen gewassen worden;

- vóór het aanraken en bereiden van voedsel
- vóór het eten of helpen bij eten
- vóór/na wondverzorging
- na toiletgebruik/billen afvegen
- na hoesten/niezen/snuiten
- na het verschonen van een kind
- na contact met lichaamsvochten (bijv. speeksel, snot, braaksel).

- na zichtbaar vieze handen

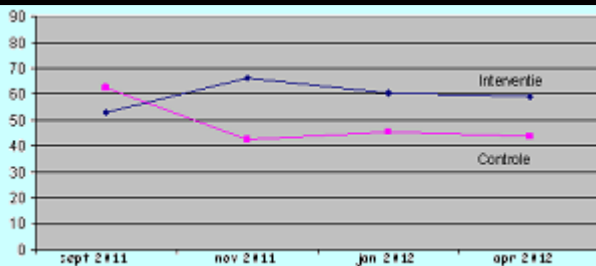
Er werd gescoord dat de handen goed waren gewassen als er water én zeep werd gebruikt en daarna de handen werden afgedroogd, of als handalcohol werd gebruikt.

Onderzoeksresultaten 'Compliance'

Het naleven van de handhygiëne richtlijn noemen we 'compliance'. Hierbij wordt het aantal momenten dat de handen daadwerkelijk zijn gewassen gedeeld door het totaal aantal momenten waarop het volgens de richtlijn had moeten.

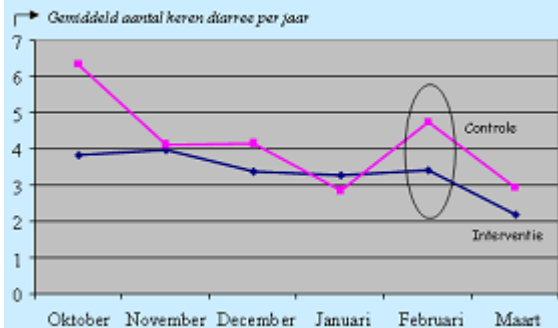
In onderstaande tabel staan de resultaten voor de 'compliance' op de interventie kinderdagverblijven (mét interventiepakket) naast de controle kinderdagverblijven (zonder interventiepakket).

"Compliance"	Pedagogisch Medewerkers (interventie KDV)	Pedagogisch Medewerkers (controle KDV)
Observatie 1 (sept '11)	53%	63%
Observatie 2 (nov '11)	66%	43%
Observatie 3 (jan '12)	60%	46%
Observatie 4 (apr '12)	59%	44%

Onderzoeksresultaten Infectiekalender

In totaal hebben 673 ouders de infectiekalender bijgehouden en gemiddeld hebben 8 kinderen per kinderdagverblijf meegedaan. Voorlopige resultaten laten zien dat de kinderen in interventie kinderdagverblijven gemiddeld 17% minder diarree hebben; bij meer infecties (bijv. in februari, bij het rotavirus) loopt dat op tot 31% minder diarree, ten opzichte van de controle kinderdagverblijven.

Bij het vergelijken van verkoudheid tussen de kinderdagverblijven zien we in de eerste voorlopige resultaten geen verschil. Dit kan te maken hebben met het feit dat er dit jaar weinig griep en verkoudheid voorkwam. Het is namelijk zo dat hoe minder infecties er zijn, hoe moeilijker het is om een effect aan te tonen.

Conclusies & verder

De conclusies die nu getrokken kunnen worden uit deze voorlopige resultaten zijn; Dit interventiepakket leidt tot:

- 30% hogere compliance
- 17% minder diarree infecties
- Geen effect op verkoudheid

Verdere analyses en onderzoek zijn nodig om het effect van de interventie beter in kaart te brengen. Wij willen u hartelijk danken voor uw bijdrage aan het Heel gewoon, Handen schoon project. Voor meer informatie:

www.heelgewoonhandenschoon.nl

of stuur een email naar:

heelgewoonhandenschoon@erasmusmc.nl

